

Tekenen in de Tijd 60

13-19 september 2020

Gods barmhartigheid geeft mensen na gemaakte fouten steeds de kans opnieuw te beginnen. Maar de manier waarop wij proberen te verbergen dat er fouten worden gemaakt, suggereert volgens Erik Borgman dat we dat niet echt geloven. Tot onze schade en schande.

Wie een paar uitvaarten achter elkaar bezoekt, kan de indruk krijgen dat er alleen heiligen doodgaan. Vreemd genoeg heb ik in het dagelijks leven zelden het gevoel dat onze wereld door heiligen wordt bevolkt. Dat kan aan mij liggen. Misschien heb ik te weinig oog voor de overmatige goedheid van velen om mij heen. Misschien zie ik niet hoe velen in het verborgene liefde en barmhartigheid uitstralen en zo een zegen zijn voor de mensheid. Toch ben ik er ook van overtuigd dat het mede het licht van de Bijbelse geschriften is dat mij overal mensen doet zien die wel het goede willen, maar het toch vaak niet doen. Mensen die daarom afhankelijk zijn van Gods barmhartigheid die hen de kans biedt fouten en gebreken achter zich te laten en met een schone lei te beginnen.

Afgelopen donderdag werd kardinaal Ad Simonis (1931-2020) begraven. Hij was wat mij betreft zo iemand die het goede wilde, maar het om allerlei redenen vaak niet voor elkaar kreeg. Sterker nog, geregeld verergerde de situatie door zijn onhandige optreden nog. Dat is geen beschuldiging. Het geldt voor de meeste van ons en het geldt in ieder geval voor mij. Het is volgens mij niet erg dat toe te geven. We leven niet van onze eigen goedheid, maar van Gods barmhartigheid. Maar juist in dit licht stoorde het mij dat van Simonis haast een heilige werd gemaakt. Mijn collega Paul van Geest prees Simonis in zijn In memoriam dat hij nooit gezegd heeft dat hij door de lasten van zijn ambt en van de situatie in de katholieke kerk in Nederland op dat moment boven zijn krachten beproefd werd. Wordt gebrek aan zelfkennis nu een deugd? En wat wordt hiermee gezegd over al degenen die op grote en kleine schaal slachtoffer waren van Simonis' gebrek aan bestuurlijke kwaliteiten?

Als mijn kinderen vroeger zeiden: 'Maar ik deed het niet expres', dan zei ik: 'Dat moest er nog bijkomen!' Net als voor ons allemaal gold voor kardinaal Simonis dat hij vaak – in de formulering van Paulus – 'niet het goede deed wat hij wilde, maar het kwade dat hij niet wilde' (Romeinen 7,19). In het evangelie van deze zondag zegt Jezus dat wij degenen die ons benadelen tot 'zeventig maal zeven maal' moeten vergeven (Matteüs 18,22). Al eerder had Hij duidelijk gemaakt dat wie dit doen, kinderen zijn van hun Vader in de hemel, die zijn zon laat opgaan over slechten en goeden en het laat regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen (Matteüs 5,45). Als de God die wij verkondigen zo overmatig vergevingsgezind is, waarom blijft het dan zo moeilijk toe te geven dat mensen vergeving nodig hebben? Ook mensen met wie wij bevriend zijn en van wie wij houden, ook mensen in en van de kerk, ook mensen die het beste willen en in hun hart vriendelijke bromberen zijn.

In de Dominicus lazen we zondag een ander evangelie. Er deden zes kinderen hun eerste heilige communie. We lazen het verhaal van de Emmaüsgangers (Lucas 24,13-35). Twee leerlingen die door wat er met Jezus was gebeurd het geloof waren verloren in het rijk van God dat Hij verkondigde, werden opnieuw in de gemeenschap met hem opgenomen. Hij verkondigde opnieuw Gods boodschap en brak opnieuw het brood voor hen, zoals Hij dat op de laatste avond van zijn leven had gedaan.

Pastoor Hans Boogers vergeleek het met brood waarin Hij ook vandaag nog onder ons aanwezig is en ons steeds opnieuw met zichzelf verbindt, met 'een glimlach van God'. Hopelijk blijven deze kinderen zich er hun hele verdere leven van bewust dat wat er ook gebeurt, God ze met een glimlach ziet. In deze glimlach kunnen wij leven.

Hetzelfde valt te hopen voor de kinderen en de jongeren van het kamp Moria op het Griekse eiland Lesbos, dat afgelopen dinsdagnacht afbrandde. Moria betekent zoveel als berg van het uitzicht: het is de naam van de berg waarop Abram bereid was zijn zoon Isaak te offeren en hem daardoor definitief van God terugkreeg (zie Genesis 22,2) en de berg waar de tempel van Salomo wordt gebouwd (zie Kronieken 3.1). Voor heel veel vluchtelingen is Moria een plaats van gebrek aan uitzicht geworden, omdat het de Europese landen niet lukt het eens te worden over een manier om hen op een menswaardige manier op te vangen. Zelfs na de verschrikkelijke brand wil onze regering met hangen en wurgen niet meer dan honderd vluchtelingen opnemen. Die honderd worden bovendien in mindering gebracht van het aantal waarvoor al eerder opvang is beloofd. Vanwege dit onvermogen ook maar enigszins met Gods blik naar deze mensen te kijken en de waardigheid waar te nemen die zij in Gods ogen bezitten en daarnaar te handelen, zullen wij Gods vergeving hard nodig hebben.

Aankomend weekend begint de Vredesweek, onder het motto: vrede verbindt verschil. Het is duidelijk geen vrede met de vluchtelingen op Lesbos en op de andere Griekse eilanden. Een van de eretitels van Jezus is 'vredevorst'. Bidden wij deze vredevorst dat Hij ons helpt een weg te vinden naar deze vrede!

Erik Borgman, lekenDominicaan
voorzitter van de Programmaraad van het Huis van Dominicus